

સુપ્રભાતમ્
સુરેશ પ્રા. ભટ્ટ
99789-26251

સલામી સવારની..

ટાઠ અને દુષ્કાળનું કેન્દ્ર થઈ ગયું છે!
દુખોનાં 'રણ'નું પ્રદર્શન થઈ રહ્યું છે!
છતાંય દર્શન થઈ રહ્યું છે સખાવતનું -
'કચ્છી' 'કોવા'નું નિદર્શન થઈ રહ્યું છે!

જાગતા નથી,
હજી ઉડવા કરે છે!
'ગગનચાને'

અનિલભાઈ!
સત્તાને ન કે'વાય
મોઢું ગંધાય...

હાઈકુ

ચિંતન

દેવગન્ધર્વ ગોલોકાનુ બ્રહ્મલોકાંસ્તથાપરનુ | પ્રાપુવન્તિ મહાત્મનો માતાપિતૃપરાયણા: ||

ઉપરોક્ત શ્લોક 'અયોધ્યાકાંડ'માંથી લેવામાં આવેલ છે.

પોતાના માતાપિતાની સેવામાં પરાયણ રહેનારા મહાત્મા પુરુષોને દેવલોક, ગંધર્વલોક, ચંદ્રલોક, બ્રહ્મલોક, અને બીજા પણ ઈચ્છિત લોકોની પ્રાપ્તિ થાય છે, એમાં સંશય નથી.

શ્રી વાલ્મિકી મહર્ષિ અને સંત તુલસીદાસજી એ 'રામાયણ' અને 'માનસ'માં ઠેરઠેર શ્લોકો અને ચોપાઈઓમાં ગુરુ, માતા-પિતા અને પિતૃઓનું ખૂબ જ મહત્વ - દર્શાવ્યું છે.

માતા-પિતાની સેવામાં પ્રવૃત્ત સંતાન કદી પણ દુઃખી થતો નથી તેને માટે બધા જ લોક સન્માનવા તત્પર રહે છે.

- સુવિચાર**
- જીવનમાં રાગ સમાન આગ નથી અને શાંતિ સમાન કોઈ સુખ નથી - ડો. પ્રણવ પંડ્યા
 - નૈતિકતા, વીર હોવા છતાં જામા કરી દેવાની વૃત્તિ, માતાપિતાને ઈશ્વર તુલ્ય માનવા - એવું પરશુરામનું જીવન શીખવે છે - ભોધિ વૃક્ષ
 - અપને અસુલ કબી યું ભી તોડને પડે, ખતા ઓરો કી થી ઓર હાથ હમ્ને જોડને પડે - ઈકબાલ પટેલ
 - જીવનમાં વ્યક્તિત્વને નહીં પણ અસ્તિત્વને ચાહનારા ઓછા મળે છે...
 - જો આવા લોકો મળે તો જવા ના દેતા- એસ. ભટ્ટાચાર્ય
 - દુઃખ એ પ્રભુનો પેગામ છે - સંત ફ્રાન્સીસ
 - વિશ્વાસ માત્ર એવા લોકો પણ જ મૂકી કે એ પછી તમારો શ્વાસ અદર ન કરે - કાંતિ ભટ્ટ
 - આજનું ઔષધ : કડાના ફુલ સવાર-સાંજ એક ચમચી લેવાથી સર્વ પ્રકારની પ્રભેદમાં ફાયદો થાય છે. (સંકલન : દીપક વી. આશરા)

બોધકથા

ભારતીય મુક મુક કાર્યાલય. એ ભારત સરકારનું એક એવું ખાતું છે જે બહેરા-મુંગાની યોગ્ય મદદ કરે. સરકારી તંત્ર એટલે તુમારશાહી હોય. પણ આ કાર્યાલયમાં એવું નહોતું. એ વિભાગના અધ્યક્ષ હતા. સિદ્ધાર્થ ચેટરજી. જેઓ ખૂબ સંવેદનશીલ વ્યક્તિ હતા. એકવાર એક મદનમોહન નામના મુંગો યુવાન તેમને મળવા આવ્યો. તેણે ચેટરજી સાહેબના હાથમાં એણે પાડેલા ફોટાનું આલ્ખન મુક્યું. ફોટા જોઈને અધ્યક્ષ ખૂબ આશ્ચર્યચકિત થયા. તેણે યુવાનને ઈશારો કરીને પૂછ્યું, 'શું આ બધા ફોટા તમે પાડ્યા છો?' યુવાને માથું હલાવી હકારાત્મક જવાબ આપ્યો. અધ્યક્ષ સાહેબે જોયું કે દરેક ઝડપવાનો એંગલ, પ્રકાશનું સંયોજન બધું જાણવાબ હતું. આલ્ખન જોવાઈ ગયું એટલે યુવાને અધ્યક્ષ સાહેબના હાથમાં એક અરજ મૂકી. જેમાં ફોટોગ્રાફીના સાધનો ખરીદવા માટે લોનની માંગણી હતી. અરજ વાંચી. સિદ્ધાર્થ ચેટરજીને થયું કે જો આ યુવાનને ફોટોગ્રાફીની વિશિષ્ટ તાલીમ મળે તો એ જીવનમાં કંઈક વિશેષ કરી બતાવી શકે તેટલી શ્રમતા યુવાનમાં છે, જો એને અમેરિકા ભણવા માટે સ્કોલરશીપ અપાવીએ તો સિદ્ધિગમાં ઠરાવ વગેરે કરવા પડે. થોડા વખતમાં અધ્યક્ષે ભારત સરકારના સંબંધિત અધિકારીઓની મંજૂરી લઈ લીધી અને મદનમોહનને અમેરિકા ફોટોગ્રાફીને લગતો વિશેષ કોર્સ કરવા અમેરિકા મોકલ્યો. મુંગો મદનમોહન અમેરિકામાં ભણ્યો. વોશિંગ્ટનમાં એને અધ્યાપકની નોકરી પણ મળી ગઈ. પણ એને થયું કે દેશના હજારો બહેરા મુંગા માટે કંઈક કરવું જોઈએ. ૧૯૮૦માં તે પોતાના જવા બે મુક અમેરિકન વિત્રોને લઈ ભારત આવ્યો. અને સંકેતની ભાષાનો ખર્સો પાનાનો 'સંકેત કોષ' તૈયાર કર્યો. જો અધ્યક્ષે સરકારી તંત્રની રહે મદનમોહનની જોડે વર્તન કર્યું હોત તો મદનમોહન કેરને કોર હોત.

રાફેલ મુદ્દે સરકાર ભીસમાં

વર્તમાન સરકારમાં સૌથી વધુ બુદ્ધિશાળી ગણાતા અને પાર્ટી તેમજ સરકાર માટે વારંવાર ટૂબલ શૂટર સાબિત થયેલા નાણાં મંત્રી અરુણ જેટલી લોકસભામાં રાહુલ ગાંધી સામે રાફેલ મુદ્દે થયેલી તડાફ ડીમાં વામણ સાબિત થયા છે. થોડાક જ મહિના અગાઉ દેશ અને દુનિયામાં જેમને 'પપ્પુ' કહીને સાવ જ ઉતારી પાડવાની ચેષ્ટા ચાલતી હતી તે જ ગાંધી પરિવારના રાજકુમાર હવે હુલ ફલેજૂડ શક્તિજનન થઈ લોકસભા ગજવી શકે છે. મોટીને તેઓ ખૂબ જ આત્મવિશ્વાસપૂર્વક પડકારી શકે છે અને રાફેલ મુદ્દે એમને ગુનેગારના કહેડામાં બાકી શકે છે. જેટલી જેવા બીમાર વકીલ સિવાય રાહુલને રાફેલ મુદ્દે જવાબ આપવા સક્ષમ એવા કોઈ સંરક્ષણ મંત્રી નથી કે નથી વડાપ્રધાન જાતે એમને મુખોમુખ થવાનું જોખમ

ઉઠાવવા તૈયાર. અનિલ અંબાણી જેવા નિષ્ફળ બિઝનેસમેનને ધંધો અપાવવાના વડાપ્રધાનના ઈરાદાને સ્પષ્ટ સંકેત આપતા આ સોદાની સંયુક્ત સંસદીય તપાસનો આગ્રહ એકલા રાહુલ ગાંધી જ નથી કરી રહ્યા. કેન્દ્ર અને મહારાષ્ટ્રમાં ભારતીય જનતા પાર્ટીની સાથે સત્તામાં ભાગીદારી કરનાર હિંદુત્વવાદી પાર્ટી શિવસેના પણ જેસીપી તંત્રીસ્થાનેથી... કાઠવ ઉછાળવાનું કરવા લાગી છે. આ મુદ્દે સુપ્રીમ કોર્ટને ગેરમાર્ગે દોરી કલીન ચીટ મેળવવાના થયેલા ધડયંત્રની પણ સૌને ગંધ આવી ગઈ છે. રાફેલ સામે ઢાલ તરીકે બોફોર્સથી લઈ ઓંગરસ્ટા વેસ્ટલેન્ડ સુધીના શક્તિ સોદાઓમાં ગાંધી પરિવારની ગુપ્ત સામેલગીરીનો ઉલ્લેખ કરીને જેટલી સહિતના ભાજપી અગ્રણીઓ રાહુલની છાપ ખરડવા પ્રયાસ કરે છે અને જેટલીએ હદ તો ત્યારે કરી દીધી જ્યારે એમને રાહુલ કોઈ Q (ક્યુ) નામની વ્યક્તિના ખોળામાં રમતા હતા ત્યારે બોફોર્સનો કડકી કાંડ થયો હતો એમ કહી બોફોર્સ કાંડમાં વચેટિયાની ભૂમિકા ભજવનાર અને સોનિયા ગાંધીની રહેમનજર હેઠળ સજામાંથી છટકી જવામાં સફળ થનાર ક્વોત્રોચીના નામનો ઉલ્લેખ કર્યો. લોકભા એકમેક પર કાઠવ ઉછાળવાનું મેદાન બની રહે તે કેવી દૃશ્યનીય દશા છે! બોફોર્સ હોય, વેસ્ટલેન્ડ સોદો હોય કે રાફેલ સોદા : કોઈ સોદાની શુદ્ધ-અશિશુદ્ધ તપાસ ન થઈ શકતી હોય તે આપણી લોકશાહીની કેવી ધોર વિડંબના છે! રાહુલ ગાંધી માટે રાફેલ સોદો એ ૨૦૧૮ની ચૂંટણી માટેનું અમોઘ શસ્ત્ર છે. એમાંથી કોરા-નવરા થવાનાં જેટલી ધ્રાન્ડ હવાતિયાં

મૂળ સ્વભાવમાં જાવ

માણસ જન્મ લઈને જગતમાં આવે છે ત્યારે સાથે ભૂતકાળના સંસ્કારો લઈને આવે છે. આ જન્મમાં એ સંસ્કારો કાઢી શકતો નથી. ઉલ્ટું એમાં ઘણાં નવા સંસ્કારો ઉમેરે છે. તે જ્યારે આ જગતમાંથી જાય છે. ત્યારે ભૂતકાળમાં લાવેલા અને આ જગતમાં સર્જેલા સંસ્કારો સાથે લઈને જાય છે તેનું સ્થળ શરીર આ જગતમાં બળે છે કાં દટાય છે. તેથી એ વેદાંત પ્રમાણે 'કારવણ શરીર'માં એ સંસ્કારો લઈ જાય છે. માણસ નવા જન્મમાં નવું શુદ્ધીગ કરતો હોવાની જૂના સંસ્કારોની કેસેટમાં નવાનો ઉમેરો થયા કરે છે.

આ સંસ્કારોને નષ્ટ કરવા એ સૌથી મોટી સાધના છે. પૂર્ણ જાગૃતિ સાથે જીવન જીવવાની અને ધ્યાન અવસ્થામાં જાવાથી સંસ્કારોનો ક્ષય થાય છે. પૂર્ણ જાગૃતિ એટલા માટે અનિવાર્ય છે કે

અંકાર કરીને તથા દુઃખમાં દેખ કરીને, નિરાશ થઈને કર્મ બાંધે છે. તે પણ તેને જ ભોગવવું પડે છે. આ શરીર દ્વારા જ નવું કર્મ ઉપાર્જન ન થાય. જૂનું કર્મ ખતમ થાય તેવું કરી શકાય છે. પણ મુખ્યત્વે માણસ જૂનું પતાવતો નથી અને નવા ઉત્પત્તિ રોકી શકતો નથી. તેથી તે સુખ-દુઃખ અટકાવી શકતો નથી, જન્મ-મરણને ટાળી શકતો નથી. જો આમાંથી મુક્ત થવું હોય તો માણસો જાગૃતિપૂર્વક ધ્યાનમાં જવું પડે. જાગૃતિપૂર્વક જીવવાથી અશુભ કર્મ ન થાય. શુભ કર્મ પણ ફળેચ્છાપુક્ત નહિ થવાની નવ કર્મ ન બંધાય. વળી ધ્યાનમાં ઓછા માણસ જ્યારે કર્મનું ફળ ભોગવે છે. ત્યારે સુખમાં આ શક્તિ અને

રંગ-ઉમંગ
કાનન યોગી

ભારતમાં સર્વોચ્ચ અદાલતની સ્થાપના કોના સમયમાં થઈ?

- ભારતનો ઇતિહાસ**
- અહમદીયા આંદોલનના સ્થાપક કોણ હતા?
 - (અ) મૌલાના અબુલ કલામ
 - (બ) મિર્જા ગુલામ મહમદ
 - (ક) મહમદ અલી ઝીણા
 - (ડ) જિયાઉદ્દીન
 - 'નીલ વિદ્રોહ' કયારે થયો હતો?
 - (અ) ઈ.સ. ૧૮૫૭
 - (બ) ઈ.સ. ૧૮૫૯
 - (ક) ઈ.સ. ૧૮૬૦
 - (ડ) ઈ.સ. ૧૮૬૧
 - 'વનાક્યુલર પ્રેસ એક્ટ' કયા વાઈસરોયે લાગુ કર્યો?
 - (અ) લોર્ડ લિટન
 - (બ) લોર્ડ રિપન
 - (ક) રોબર્ટ કલાઈવ
 - (ડ) વૉરન હેસ્ટીંગ
 - બંગાળનો પ્રથમ ગવર્નર જનરલ કોણ હતો?
 - (અ) રોબર્ટ કલાઈવ
 - (બ) વિલિયમ બેન્ટીંગ
 - (ક) વૉરન હેસ્ટીંગ
 - (ડ) લોર્ડ વેલેસ્લી
 - ભારતમાં રેલ્વે વ્યવસ્થા કયારે શરૂ થઈ?
 - (અ) ઈ.સ. ૧૮૫૦
 - (બ) ઈ.સ. ૧૮૫૩
 - (ક) ઈ.સ. ૧૮૫૭
 - (ડ) ઈ.સ. ૧૮૬૦
 - કોંગ્રેસ અને મુસ્લિમ લીગ વચ્ચેની સમજૂતી કયા નામે ઓળખાય છે?
 - (અ) દિલ્લી સમજૂતિ
 - (બ) પટના સમજૂતિ
 - (ક) લાહોર સમજૂતિ
 - (ડ) લખનૌ સમજૂતિ
 - હોમરૂલ ચળવળના નેતા કોણ હતા?
 - (અ) તિલક અને એનીબેસન્ટ
 - (બ) તિલક અને ગોખલે
 - (ક) ગોખલે અને સરદાર પટેલ
 - (ડ) સરદાર પટેલ અને ગાંધીજી
 - ભારતમાં સર્વોચ્ચ અદાલતની સ્થાપના કોના સમયમાં થઈ?
 - (અ) લોર્ડ વેલેસ્લી
 - (બ) લોર્ડ ડેલહાઉસી
 - (ક) લોર્ડ વિલિયમ બેન્ટીંગ
 - (ડ) લોર્ડ હેસ્ટીંગ
 - રાજસ્થાનમાં સૌ પ્રથમ ઈ.સ. ૧૮૫૭ની ક્રાંતિ કયા સ્થાનથી શરૂ થઈ હતી?
 - (અ) નસીરાબાદ
 - (બ) જયપુર
 - (ક) ઉદયપુર
 - (ડ) કોટા
 - 'મેરઠ ધડયંત્ર' કયારે થયું?
 - (અ) ઈ.સ. ૧૮૧૧
 - (બ) ઈ.સ. ૧૮૨૦
 - (ક) ઈ.સ. ૧૮૨૮
 - (ડ) ઈ.સ. ૧૮૩૦
 - ઈ.સ. ૧૮૨૮ના લાહોર અધિવેશનમાં 'પૂર્ણ સ્વતંત્રતા'નું ભાષણ કોણે કર્યું હતું?
 - (અ) ગોપાલ કૃષ્ણ ગોખલે
 - (બ) સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલ
 - (ક) સી.આર. દાસ
 - (ડ) જવાહરલાલ નહેરુ
 - ઈ.સ. ૧૮૨૮માં કેન્દ્રીય વિધાનસભામાં બોમ્બે ફેક્ટવાળા ભગતસિંહના સાથી કોણ હતા?
 - (અ) બટુકેશ્વર દત્ત
 - (બ) ઉષમસિંહ
 - (ક) વિનાયક સાવરકર
 - (ડ) સચીન્દ્ર સાન્યાલ
 - ભારતમાં 'મજદૂર દિન' સૌ પ્રથમ કયારે મનાવવામાં આવ્યો?
 - (અ) ઈ.સ. ૧૯૨૦
 - (બ) ઈ.સ. ૧૯૨૩
 - (ક) ઈ.સ. ૧૯૨૫
 - (ડ) ઈ.સ. ૧૯૨૭
 - 'હિંદુસ્તાન પ્રજાતાંત્રિક સંઘ'ની સ્થાપના કોણે કરી હતી?
 - (અ) શચીન્દ્ર સાન્યાલ
 - (બ) બાળ ગંગાધર તિલક
 - (ક) સી.આર. દાસ
 - (ડ) એ.ઓ. હુમ
 - ફલોરેન્સ નાઈટગેલે કયા અંગ્રેજ અમલદારને 'ભારતના ઉધ્ધારક' કહ્યા હતા?
 - (અ) રોબર્ટ કલાઈડ
 - (બ) વૉરન હેસ્ટીંગ
 - (ક) લોર્ડ રિપન
 - (ડ) લોર્ડ ડેલહાઉસી

- વિવિધ**
- વિષય : આ સપ્તાહમાં આવતી મહત્વની ઘટનાઓ**
- ૪ જાન્યુઆરી :
 - અંધજનો માટે બ્રેઈનલીપીના શોધક લુઈ બ્રેઈલનો જન્મ દિવસ (૧૮૦૮)
 - પ્રખર સાહિત્યકાર ગોવર્ધનરામ ત્રિપાઠીની પુણ્યતિથિ (૧૯૦૭)
 - મંગળની ધરતી પર સ્પિરિટ યાનનું ઉત્તરાયણ (૨૦૦૪)
 - મ્યાનમારનો સ્વતંત્રતા દિવસ (૨૦૦૧)
 - ૫ જાન્યુઆરી :
 - ગુજરાતમાં સુશક્તિ ક્રાંતિકારીની ફોજ ઊભી કરનાર બારીન્દ્ર ઘોષનો જન્મ (૧૮૮૦)
 - બંગાળના મુખ્યમંત્રી મમતા બેનર્જીનો જન્મદિવસ (૧૯૫૫)
 - ભારતમાં કેન્દ્રીય વેચાણ કર (સેલ્સ ટેક્સ)અમલમાં (૧૯૫૭)
 - અભિનેતા દીપીકા પાદુકોણનો જન્મદિવસ (૧૯૮૬)
 - ૬ જાન્યુઆરી :
 - સાહિત્યકાર અને ચિત્રકાર ખલિલ જિબ્રાનનો જન્મદિવસ (૧૮૮૩)
 - આધુનિક હિન્દી સાહિત્યના પિતા 'ભારતેન્દુ હરિશ્ચંદ્ર'નો જન્મદિવસ (૧૮૫૦)
 - ઝીણાભાઈ દેસાઈ (સ્નેહરશ્મિ)ની પુણ્યતિથિ (૧૯૮૧)
 - ભારતને ૧૯૮૩માં વર્લ્ડકપ અપાવનાર ક્રિકેટર કપિલદેવનો જન્મદિવસ (૧૯૫૯)
 - ૭ જાન્યુઆરી :
 - ટાઈપરાઈટર શોધક હેનરી મિલે પેટન્ટ કરાવ્યું (૧૭૧૪)
 - સેમ્યુઅલ મોર્સે પ્રથમ ટેલીગ્રાફ (નારનું મશીન)નું નિદર્શન કર્યું (૧૮૩૮)
 - પ્રખર અને લોકપ્રિય વાયોલીન વાદક ગોપીનાથ કેદારનાથ ગોસ્વામીનો જન્મદિવસ (૧૯૧૧)
 - સુપ્રસિદ્ધ રશિયન સાહિત્યકાર એન્ટન ચેખોવનો જન્મદિવસ (૧૮૬૦)
 - ૮ જાન્યુઆરી :
 - થર્મોમીટર, દૂરબીન, પલ્સામીટરના શોધક વૈજ્ઞાનિક ગેલિલીયો ગેલીલીનું નિધન. (૧૬૪૨)
 - ન્યૂ જર્સીમાંથી દુનિયાનો પ્રથમ ટેલીગ્રાફ મોકલ્યો (૧૮૩૮)
 - રશિયાએ ચંદ્રયાત્રા માટે માનવરહિત યાન લ્યૂના-૨ નું પ્રક્ષેપણ કર્યું (૧૯૭૩)
 - આફ્રિકી નેશનલ કોંગ્રેસ સ્થાપના દિવસ
 - ૯ જાન્યુઆરી :
 - નોબેલ પારિતોષિક વિજેતા ડૉ. હરગોવિંદ ખુરાનાનો જન્મદિવસ (૧૯૨૨)
 - ન્હાનાલાલ દલપતરામ ત્રિવેદીનું નિધન (૧૯૪૬)
 - આઈફોન સિરીઝનો પહેલો સ્માર્ટ ફોન એપલે ૨જી કર્યો (૨૦૦૭)
 - ડિરેક્ટર, પ્રોડ્યુસર અને કેરીયો ગ્રાહક ફરહાન અખ્તરનો જન્મ (૧૯૭૪)
 - ૧૦ જાન્યુઆરી : વિશ્વ હાસ્ય દિન
 - લોક સાહિત્યના શ્રેણે સંશોધન કરનાર અને સંપાદન કરનાર જોરાવરસિંહ જાદવનો જન્મદિવસ (૧૯૪૦)
 - લંડનમાં સંયુક્ત રાષ્ટ્રની પ્રથમ બેઠક યોજાઈ (૧૯૪૬)
 - બોલીવુડના હેન્ડસમ ઋત્વિક રોશનનો જન્મ (૧૯૭૪)
- ગત સપ્તાહનો સવાલ જવાબ**
- તાજેતરમાં એનડીએમાંથી છૂટા પડેલા ઉપેન્દ્ર કુસવાલા કયા પક્ષના નેતા છે?
જવાબ : રાષ્ટ્રીય લોક સભતા પાર્ટી
- સાચા ઉત્તર આપનાર પત્રમિત્રો**
- (૧) ઋજિત એમ. રાવલ-સે-૭ડી (૨) નરુભાઈ દરજી-પેથાપુર
(૩) જયેન્દ્ર પ્રસાદ પાઠક-સે-૬બી (૪) પંકજ આર પ્રજાપતિ-ઉવારસદ
(૫) હાર્દિક આર. મકવાણા-સે-૨૪ (૬) શિવાંગ ભી પટેલ-સરગાસણ
(૭) મહેશ એમ. જાદવ-ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ (૮) હાર્દિક એન. ભટ્ટ-સે-૨૪
- આ સપ્તાહનો સવાલ (જવાબ એક સપ્તાહમાં મોકલો)**
- તાજેતરમાં એનડીએમાંથી છૂટા પડેલા ઉપેન્દ્ર કુસવાલા કયા પક્ષના નેતા છે?
'ગાંધીનગર સમાચાર'- ખજાનો વિભાગ
લોક નં. ૮૪૪/૧, સેક્ટર-૮ ગાંધીનગર

દીયો હૃદયનાં દાન!

હે ભુવન સુંદર ! હે અચ્યુત ! મારે ઘરે મહેમાનો આવ-જા કરે; એમની પાસેથી હું તમારા વખાણ સાંભળવાં કરું. આથી મારો સંકોચ છુટી ગયો છે. મારું મન તમારામાં લાગી ગયું છે. તમારું દર્શન મારું કલ્યાણ કરે તમ છે. (૧)

હે મુક્ત ! હે નરસિંહ ! મને ખબર છે, તમે કુળ, શીલ, રૂપ, વિદ્યા, વચ, સંપત્તિ બધુ ધરાવો છો. તમે લોકપ્રિય છો. સમજુ અને સંસ્કારી હોય એવી કઈ કન્યાના સમયે તમને વરવા તૈયાર ન થાય?(૨)

પરંતુ હે પ્રભુ! મેં તો તમને મારા મનથી પતિ તરીકે સ્વીકારી જ લીધા છે. મેં મારી જાત તમને સોંપી દીધી છે. હે કમલનેગા! હું તમારો, સિંહનો ભાગ છું, તમે સમજીલો. શિયાળ જેવો શિશુપાલ એને સ્પર્શો ન જાય. (૩)

હે બળરાના નાના ભાઈ ! મેં યજ્ઞયાગ કે જનસેવાનાં કાર્યો કર્યાં હોય, દાન-વ્રત-નિયમ જાળવ્યા હોય, ગુરુ અને દેવ પૂજ્યા હોય; તો તમે આવો. મારો હાથ ગળા કરી લો. શિશુપાલ એને સ્પર્શો પણ નહિ. (૪)

હે અજિત ! આવતીકાલે એની સાથો મારો વિવાહ થાય, એ પહેલાં તમે તમારી સોના સાથે છૂપા વેશે ચૂપચાપ આવી જાવ. શિશુપાલ અને જરાશંગને બળપૂર્વક કચડી નાખો ને મારી સાથે રાક્ષસવિધિથી પરણી જાવ. (રાજકન્યાની સંમતિ સાથે, રાજકુમાર એવું અપહરણ કરીને પરણી જાય; એ રાક્ષસવિવાહ છે.) (૫)

આમ તો હું અંતા:પુરમાં હોઉં છું પરંતુ તમે, મારા ભાઈઓને માર્યા વગર મને કઈ રીતે ઉપાડી જઈ શકો; એનો ઉપાય હું બતાવું છું. લગન પહેલાં નવવધુ નગરની બહાર કુળદેવીને મંદિરે જતી હોય છે. ત્યાં દેવી પાર્વતીની પૂજા કરતી હોય છે. (એ રીતે મારે આવવાનું થયું.) (૬)

હે કમલનેગા ! તમારા ચરણોની રજ માથે ચડાવવા શિવજી જેવા મહાપુરુષો ઈચ્છતા હોય છે. એનાથી એમનો અંધકાર છૂટે છે. હવે જો તમારી કૃપા મારા પર નહિ ઊતરે, તો હું વ્રતો કરીને, દેશને કૃશ કરીને મારા પ્રાણ છોડી દઈશ. ભલે મારે સો જન્મ લેવા પણ (પણ તમને મેળવી ને જ જંપીશ) (૭)

માગશર વદ આઠમ રૂક્મિણી જયંતીનો દિવસ છે. આ દિવસે વિદર્ભના રાજા ભીષ્મક અને રાણી શુદ્રમતિને આ કન્યા જન્મી હતી. એનો મોટો ભાઈ રૂક્મી એને શિશુપાલ સાથે પરણાવવા માગતો હતો. પરંતુ રૂક્મી રૂક્મિણીની ઈચ્છા શ્રીકૃષ્ણને વરવાની હતી. એણે સુદેવ નામના વિશ્વાસુ બ્રાહ્મણને શ્રીકૃષ્ણ પાસે મોકલ્યો. એની સાથે સંદેશો મોકલ્યો. સંદેશમાં ઉપર્યુક્ત સાત શ્લોક કહ્યા. સુદેવે પોતાના તરફથી પણ રૂક્મિણીની ભલામણ કરી.

શ્રીકૃષ્ણ પાસે પણ રૂક્મિણીની ખ્યાતિ પહોંચી હતી. આ સંદેશો મળ્યાં. પછી એ દ્વારિકાથી વિદર્ભ આવ્યા. રૂક્મિણી નગરની બહાર મંદિરે આવી, ત્યારે બધાને હડસેલીને, શ્રીકૃષ્ણે રૂક્મિણીને હાથ પકડીને; રથમાં ચડાવી દીધી. બળરામ એમની સહાયમાં હતા. શત્રુઓને પરાજિત કરીને; સૌ દ્વારિકા આવી ગયા. નગરમાં આનંદ પથારી થયો.

અમર વારસો
ડો. રશ્મિકાન્ત મહેતા